

A Rádió Világszínház új, immár tizedik ciklusa a romantika nagy korszakának alkotásait mutatja be, összesen hét művet. Ezt a korszakot az angol irodalom indítja. Elemi erejű lázadás ez a kor — a még mindig feudális keretek közé szorított kor — ellen. Az angol irodalomnak két eredeti tehetségű alkotója képviseli a ciklusban ezt a kort: *Shelley* és *Byron*. Hatásuk bizonyára azért is olyan lenyűgöző, mert életük és művészetük elválaszthatatlanul összefonódott. Jellemzője ez többnyire a kor más íróinak is — elég, ha *Puskinra*, vagy akár *Vörösmartyra* utalunk, akik szintén szerepelnek a ciklusban.

A *Cenci házat* ez alkalommal mutatták be először Magyarországon. Ahhoz képest, hogy világhírű szerzője, *Percy Bysshe Shelley* 1819-ben írta, jókora a késés. Aligha művészi értékei miatt: igazi drámai összecsapást ábrázol (noha még a romantika törvényei szerint is szokatlanul éleset), szerkezete arányos, dikciói költőiek (a magyar fordításban is, *Eörsi István* érdemeként). Sokkal inkább témája, cselekménye miatt: az ördögi gonoszságú *Cenci* gróf saját családját irtja ki, nyomorítja meg, lányát megbecsteleníti, míg nem az életben mara-

dottak bosszút állnak, megöletik a gróft, s maguk is vérpadon végzik. A hosszú elhallgatás legfőbb oka pedig nyilván az az izzó gyűlölet, amellyel *Shelley* lázad a Rend, a Szentszövetség reakciós, elnyomó, a feudalizmust konzerváló rendje ellen, mindenféle elnyomás ellen, az egyháznak nagyon is világi hatalma ellen (a sima modorú Orsino prelátus alig marad el gonoszságban *Cenci* mögött), és az elnyomást jelképező apai hatalom ellen (*Shelley*-nek személyes élménye saját reakciós apja). Hogy mégsem vált a műből múlt századi horror: *Shelley* nem részletezi a borzalmakat, csak éppen utal rájuk mondanivalója igazolására („Milyen igazságtalan a világunk, az elnyomóké s elnyomottaké.”).

Ezt a gondolati vonalat állította a közép-pontba *Kövári Katalin* racionális, a részletek kidolgozására is ügyelő rendezése, a mű romantikus voltát pedig a sejtelmes zene erősítette fel. Az egységes szereplőgárdából *Bencze Ferenc* *Cenci* grófja kellően és hihetően gonosz volt, Orsino szerepében *Lukács Sándor* számító és ravasz, mint a kígyó, *Molnár Piroška* (*Beatrix*) szenvedése őszinte és meggyőző.

B. Fazekas László